

Het IJsselmeergebied

Het IJsselmeergebied: een gebied in ontwikkeling

Het is ruim vijfenzeventig jaar geleden dat de Afsluitdijk is gemaakt. De Afsluitdijk is onderdeel van de Zuiderzeewerken. Deze werken zijn aangelegd om het omliggende gebied beter te beveiligen tegen hoge waterstanden op zee, om meer landbouwgronden te verkrijgen en de waterhuishouding te verbeteren. In het kader van de Zuiderzeewerken zijn polders aangelegd en zijn er op het nieuwe land steden en dorpen gebouwd. De voormalige zoute Zuiderzee is hierdoor omgevormd tot het huidige, zoete IJsselmeergebied.

Het gebied vervult een belangrijke waterhuishoudkundige functie: het is de grootste zoetwaterbuffer van Nederland. Daarnaast biedt het gebied ruimte aan natuur. De watervogels, het grootschalige open water met land-water overgangen, gebieden met waterplanten en macrofauna in het IJsselmeergebied zijn van internationale en nationale natuurwaarde. Het gebied kent ook zwakke kanten, zoals de oeverinrichting, gebrekkige connectiviteit, de beperkte waterdynamiek, de grote invloed van visserij en de nog steeds vrij hoge aanvoer van nutriënten. Ondanks dat is het gebied aantrekkelijk om te wonen, te werken en te recreëren.

Het IJsselmeergebied is nog steeds in beweging. Gezien de ruimtedruk in het IJsselmeergebied en de ontwikkeling van het klimaat die zich steeds duidelijker manifesteert, wordt de vraag urgenter hoe het gebied zal reageren op veranderende omstandigheden. Het Rijk stelt een beleidskader op voor het IJsselmeergebied. Vanuit het programma Randstad Urgent werken de provincies Flevoland en Noord-Holland aan de Toekomstagenda Markermeer-IJmeer voor 2040, de gemeente Almere verkent de woningbouw bij Almere buitendijks en DGP van het ministerie van Verkeer & Waterstaat verkent de openbaar vervoersverbinding Schiphol - Amsterdam - Almere - Lelystad.

Opbouw van het document

Over het IJsselmeergebied is veel kennis aanwezig bij een groot aantal deskundigen, verspreid over diverse organisaties, zoals Rijkswaterstaat, waterschappen, provincies, gemeenten en diverse andere betrokken organisaties. Deze kenniskaarten geven een eerste introductie van deze kennis. Zij duiden aan welke onderwerpen er momenteel spelen en geven hierop hoofdlijnen informatie over. Er is, waar mogelijk, aangegeven waar meer informatie te vinden is.

De kaarten zijn geordend in een aantal hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 beschrijft de ontstaansgeschiedenis van het gebied en besluit met een korte algemene karakterisering van het gebied zoals het nu is.

De hoofdstukken 2, 3 en 4 geven een beschrijving van het huidige systeem in het IJsselmeergebied. Hierbij is onderscheid gemaakt in de blauwe, de groene en de rode aspecten van het systeem:

- Hoofdstuk 2 beschrijft het watersysteem.
- In hoofdstuk 3 komt de natuur in het gebied aan de orde.
- De ruimtelijke inrichting staat centraal in hoofdstuk 4.

De ontwikkelingen in het klimaat en de effecten die deze met zich mee brengen zijn beschreven in hoofdstuk 5. De sociaal-economische scenario's voor de toekomst staan centraal in hoofdstuk 6.

In de hoofdstukken 7 tot en met 12 zijn de consequenties verkend die potentiële maatregelen in het gebied kunnen hebben op:

- Veiligheid (hoofdstuk 7)
- Zoetwatervoorziening (hoofdstuk 8)
- Seizoensvolgend peil (hoofdstuk 9)
- Natuurontwikkeling (hoofdstuk 10)

Algemene referenties

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Een Ander IJsselmeergebied, een ander beleid. rapport, Den Haag, 2007
Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Nederland veroveren op de toekomst: Kabinetsvisie op het Waterbeleid, Den Haag, 2007
Samenwerkingsverband Toekomstagenda Markermeer-IJmeer, Investeren in Markermeer en IJmeer, ontwikkelingsperspectief en actieplan, Op weg naar besluitvorming in 2009, rapport, Lelystad/Haarlem, 2008